

Opvallende waarnemingen april-juni 2011

Kwik-me-dit

De kenmerkende 'kwik-me-dit' roep van de Kwartel hoor je in Nederland vooral in akkergebieden in het oosten van het land. NO-Groningen, Drenthe en Flevoland zijn belangrijke bolwerken voor de soort. Op de akkers in onze omgeving, de bollenvelden, hoor je maar zelden Kwartels. Dit is na te lezen als straks het nieuwe vogelboek 'Tussen tulpen en de zee – Vogels van de Duin- en Bollenstreek' uit is: vanaf 1990 waren er maar in vijf jaren één of twee Kwartels te horen in onze bollenvelden.

Kwartels hebben een bijzondere broedstrategie. Het broedseizoen begint in N-Afrika en Z-Europa, waar de vogels al in maart op de eieren zitten. Na dit eerste legsel trekt een deel van de populatie verder naar het noorden om daar een tweede keer te broeden. Deze golf bereikt Nederland vanaf eind mei tot in juli. De mannetjes arriveren eerst, gevolgd door de vrouwtjes en daarna nog flinke aantallen eerstejaars vogels. Deze laatste kunnen al in hun eerste levensjaar tot broeden komen. De trek naar het noorden is niet altijd even succesvol. Soms arriveert alleen de eerste golf van mannetjes, die dan ongepaard blijven en weer verder zwerven.

Dit jaar verschenen er door het hele land vanaf eind mei opvallend veel Kwartels. In

www.waarneming.nl meldden waarnemers in 2008-2010 elk jaar Kwartels in 18% van de atlasblokken (5x5km). Dit jaar was dat met 43% bijna het dubbele.

In normale jaren zijn er nauwelijks Kwartels te horen in de kuststrook van Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Holland, maar in dit goede kwarteljaar was dat wel het geval. Rond Noordwijk waren er minimaal negen roepende mannetjes aanwezig in de bollenvelden, meer dan er in de afgelopen 20 jaar gevonden zijn! Er waren Kwartels te horen in de Zilkerpolder, de Hogeveense Polder, het Langeveld, de Noordzijderpolder en de

Elsgeesterpolder. Dit zijn meest plekken waar ook in eerdere jaren al eens het 'kwik-me-dit' te horen was. De Zilkerpolder lijkt een vaste plek voor Kwartels in het westen van de Duin- en Bollenstreek te worden. Sinds 2009 zijn er hier elk jaar één of twee gehoord. Goede kwartel jaren in het noorden van Europa hangen af van de omstandigheden in de zuidelijke broedgebieden. Vooral een goed broedsucces kan leiden tot goede kwartel jaren in het noorden. Ook zuidenwind helpt daarbij. Blijkbaar was het warme en droge voorjaar in W-Europa gunstig voor de aankomst van veel Kwartels

Nieuwe bollenvogel

De Blauwborst broedt maar heel spaarzaam in ons werkgebied. Verder dan een aantal paren in de Amsterdamse Waterleidingduinen komen we niet. Blauwborsten broeden in moerasvegetatie met riet en wilgen en daar hebben we weinig van. In het noorden van Nederland broeden Blauwborsten ook wel in akkergebieden. Een sloot met wat riet is

Blauwborst foto: Jan Hendriks

daar voldoende voor vestiging in verder kale, open gebieden. Het was dan ook niet helemaal een verrassing dat er dit jaar een Blauwborst opdook in de Hogeveense Polder. Een zingend mannetje midden in een tulpenperceel in juni. Dat de vogel zich juist hier had gevestigd, heeft waarschijnlijk te maken met de natuuroevers die hier zijn aangelegd. Een aantal jaar geleden is hier een overhoek van

een perceel vergraven tot een verbrede sloot met drie eilandjes er in. Hier is nu een rijke oevervegetatie ontstaan. Een Blauwborst blijkt niet veel nodig te hebben om zich ergens te vestigen. Een nieuwe broedvogelsoort voor het bollenland!

Vlinders

Eind maart hield Kars Veling van de Vlinderstichting voor onze vereniging een boeiende lezing over vlinders in Nederland. Wellicht was dit voor sommigen aanleiding om mee te doen met de tuinvlindertelling van 6 en 7 augustus.

Veel mensen geven hun vlinderwaarnemingen ook door via www.waarneming.nl, of de link daar naartoe via onze eigen site.

Van Atalanta's in de tuin tot Kleine Vuurvlinders gezien tijdens een duinwandeling. Inmiddels telt de lijst op www.waarneming.nl voor ons waarnemingsgebied 33 soorten. In de figuur zijn deze gerangschikt van de meest tot de minst gemelde soorten. Het Geelsprietdikkopje is met één waarneming de zeldzaamste soort. Dit voorjaar doken er twee zeldzame soorten op in het duingebied: de Duinparelmoervlinder en de Grote Vos. Voor de Duinparelmoervlinder was dit de tweede waarneming en de eerste met foto. Jan Hendriks fotografeerde deze zeldzame vlinder in de AWD. De Duinparelmoervlinder staat op de Nederlandse rode lijst van bedreigde soorten. In de jaren tachtig is hij uit de Zuid-Hollandse duinen verdwenen. Ten noorden van ons zijn er nog wel populaties in de duinen, o.a. in het Noord-Hollands Duinreservaat. Het jaar 2010 was bijzonder goed voor de soort, dus wellicht is het verschijnen in de zuidelijke AWD dit jaar daar een vervolg op. Van

de Grote Vos zijn in Nederland geen populaties meer bekend. Soms bereiken zwervers ons land. Dit jaar was een goed jaar met in april bijna elke dag wel een waarneming ergens in Nederland. Marina Fijten fotografeerde er in die periode één in de Noordduinen.

Duinparelmoervlinder -
foto Jan Hendriks

